

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ
ДІТЕЙ

РІК XXXIX

СІЧЕНЬ 1993

Ч.1 (456)

РІЗДВЯНИЙ ГІСТЬ

З Нью-Джерсі міста, просто від „СВОБОДИ”
На Різдво Христове гість до Вас приходить,
Тільки на хвилинку сяде під ялинку
В Вашій милій хаті, в Вашому будинку.
Гість отой — ВЕСЕЛКА, світла, кольорова,
В неї ясний усміх, мила рідна мова.
Знають наші діти цю свою сестричку,
Чесну, добру вдачу і хорошу звичку:
Це ж ВЕСЕЛКА дбає, щоб всі наші діти
Мали що читати, мали чим радіти,
Душу звеселяли віршами-казками,
Радували очі й серце образками.
Це ж ВЕСЕЛКА дбає, щоб не дармували,
Ліпші, розумніші й кращі всі ставали,
Щоб не забували, хто вони із роду,
Поважали мову рідного народу.
Із Великим Святком, із Різдвом Христовим
Вас вона вітає щирим теплим словом,
Щирі побажання Вам приносить нині,
І батькам, і дітям, і усій родині.
Хай малюток Боже дасть Вам все, що гоже,
В праці і в науці завжди допоможе!
А по тому слові будьте нам здорові,
Радісно святкуйте, гарно колядуйте
І, щоб звеселяли діти вашу хату,
На журнал ВЕСЕЛКУ вишліть передплату.

Хто ж її вже вислав або на додаток
На пресфонд ВЕСЕЛКИ жертнував свій даток,
То йому ВЕСЕЛКА в Свято Згоди й Миру
Разом з побажанням шле подяку щиро.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
Й ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ Співробіт-
никам, Передплатникам, Читачам, Їх Бать-
кам, Виховникам і Вчителям, всім Прихиль-
никам і Жертводавцям

бажає

ВИДАВНИЦТВО Й РЕДАКЦІЯ
„ВЕСЕЛКИ”

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у
Видавництві „Свобода” заходами Українського Народ-
ного Союзу. Редагує Колерія. Річна передплата стано-
вить у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівновартність
цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа
75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Івана Бриковича

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year, UNA members \$5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Іван Брикович — Звізда ясна світу засіяла...

Ганна ЧЕРІНЬ

НОВЕ РІЗДВО

(Ілюстрація Едварда Козака)

Різдво! Веселе світле свято,
Що зігриває нас в морозні тижні...
Ялинка вже прикрашена багато —
Блищать цяцьки яскраві, дивовижні.

В цей день дзвенять колядки безупину...
Сім'я святкує в радощах і згоді —
Ще й гості завітали з України,
Щоб об'єднатися в одну родину...

Співаємо разом пісні Різдвяні:
Слова ті самі в нас і в Україні!
І „Бог Предвічний”, „Щедрик”, „На Йордані” —
Пісні й серця у нас усіх єдині!

Різдвяна зірка сяє над світами,
Всіх звеселяє дивная новина...
Різдво! А в ній найкраще те, що з нами
Його святкує вільна Україна!

НОВОРІЧНЕ ВІНШУВАННЯ

Широкими дорогами,
З рясними перемогами
Відходить рік Старий.
Зима навкруг порошиться,
У кожную хату проситься
Веселий рік **НОВИЙ**.
Колядки всім співаємо,
Христа ми прославляємо
Щедруємо, вітаємо,
Усіх поздоровляємо
У **НОВОРІЧНИЙ ДЕНЬ**.

Всім щастя, долі зичимо,
За стіл святковий кличемо
Співать нових пісень.
Земля, хай миром повниться,
До серця — серце горнеться,
До брата — брат іде!
Хай світ увесь братається,
А небо, хай не хмариться
Ніколи і ніде!

Наталія Кібець

НІЧЛІГУ ШУКАЛИ

За горами високими
сонечко сховалось,
лягло спочити, бо втомилось.
Всюди тихо стало
в світі Божому, святому
і тільки тумани
й сонні мряки налягають
і немов кургани
бовваніють в далі гори...

А там під горою,
доріжкою скалистою,
босою ногою
іде старець. —

Біля нього
на ослі невіста...
Тихо всюди...

Чути ходу
і брязкіт намиста...
Ідуть собі мовчазні...

А там перед ними
під горами високими,
горами святими,
мов на небі ясні зорі,
мерехтять віконця
у містечку Вифлеємі...

По заході сонця
дійшли туди подорожні —
втомлені, прибиті,
та спокійні, —
прийшли ж приказ
кесаря сповнити...

Вулицями кам'яними,
від брами до брами
іде Йосиф, похилений
журними думками.
Постукає, почекає:
чи вийде хто з хати?
А не вийде — іде далі
нічлігу шукати...
Іде Йосиф, людей просить,
вже на милість Божу,
щоб прийняли ночувати
хоч за огорожу,
не кидали на вулиці:
їх же ж не багато...
— Іди собі, — йому кажуть, —
у нас нині свято!
Чого бродите по ночах?
хай вас приймуть другі...

Пішов Йосиф, — не озвався,
вже досить наруги
натерпівся, вже не піде
на нічліг проситись.
Нехай собі спочивають,
хай добро присниться
оцим людям безсердечним. —
Що ж робить, небого?

Не лишимось на вулиці,
йдім далі в дорогу.

Колись, було — пам'ятаю —
як ще пас ягнота
під горою, коло гаю,
на тих сіножатях —
там була стара печера,
при ній, — ніби хата...

Ходім туди.
хоч дах будем
над собою мати...

— Йдім Йосифе.
Хай і за це
Богу вдяка буде,

може приймуть німі скали,
як не хочуть люди.

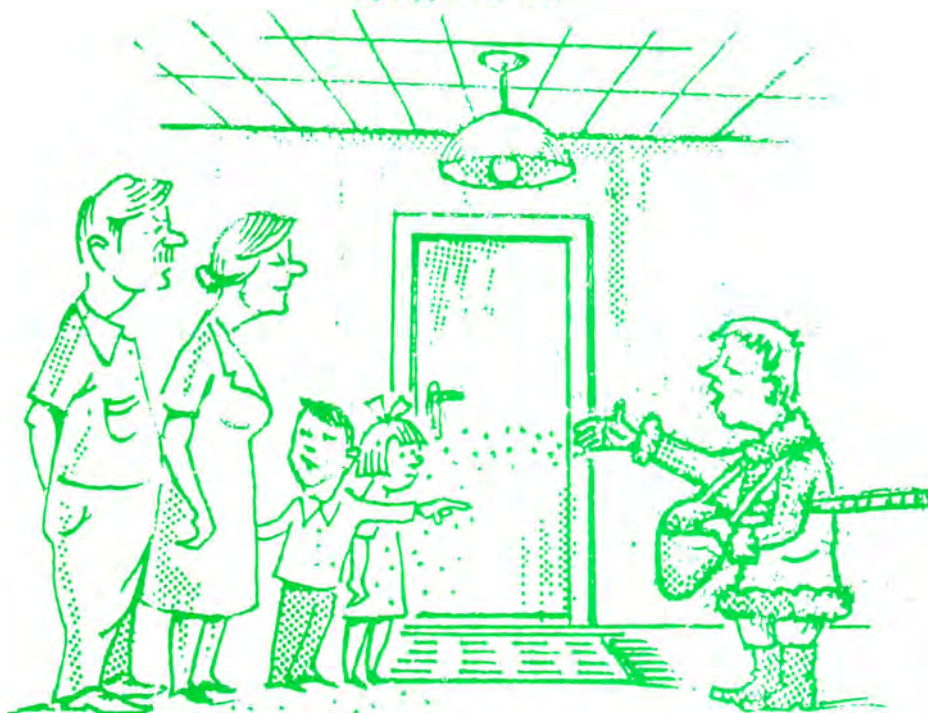
Пішли далі...
Незабаром
увійшли в печеру,
розложились наче в дома
й сіли до вечері.
Іли, що взяли з собою
в далеку дорогу,
підкріпились — радіючи,
тай дякують Богу
за опіку Його добру.
І мов в себе в хаті,
утомлені дорогою,
лягли спочивати...

ОПІВНОЧІ ЯСНІСТЬ ЛЛЕТЬСЯ

Опівночі ясність ллється
і янголів хори
линуть, з співами чудними,
ген, аж до обори.

А над нею ясно, ясно
зіронька сіє
і голосить всьому світу —
„Христос ся раждає“!

ЩЕДРІВКА

Ілюстрація Петра Андрусева

Господарю, добрий вечір!
З Новим Роком! Щедрий вечір
На сопілці вам пограю
І щедрівку заспіваю.

Будьте все завжди здорові,
Їжте пряники медові,
Хай щасливі ще й багаті
Будуть всі у вашій хаті.

Дітки хай ростуть на втіху
І п'ятірок носять міхи.
Хай сміються, веселяться...
Хай приносить радість праця!

В Щедрий вечір-добрий вечір,
Усім людям на весь веріч!

Мирослава Броніч

Щедрівка — обрядова пісня-побажання з Новим Роком. П'ятірка
— висока оцінка в шкільній науці.

НА СВЯТВЕЧІР

Дідо ставить сніп у хаті,
Під іконами, в кутку,
На столі — кутя багата
І калач на рушнику.

Мама все приготувала,
Тато пильно теж подбав —
Діти знають — на Святверіч
На столі — дванадцять страв.

Вже ялинка у намісті,
Зверху зірка золота,
Дітям — забавки, а зірка
Для маленького Христа.

Наталя Турчманович

ЯК ЦВІРКУНИ УРЯТУВАЛИ ІСУСИКА

Італійська різдвяна легенда

(Ілюстрації М. Дмитренка)

Старий власник гостинниці, що стояла самотньо на полі при шляху з Вифлєсму до Назарету, провів до порога останнього гостя, побажав йому доброї ночі, замкнув двері на засув, прибрав зі стола кості до гри та глек з водою і загасив олійний каганець, що звисав зі стелі. Потім послав слугу спати, а сам при світлі свічки став підраховувати свій денний заробіток. Відділяв срібняки від мідяків і вдоволено бурмотів собі щось під носом.

Раптом нічну тишу порушив стукіт у двері.

Старий аж підскочив від несподіванки. Поклав великі червоні від праці долоні на гроші і, повернувши голову в сторону дверей, голосно запитав:

— А хто там?

З-за дверей відізгався неслівливий голос:

— Чи не можна б у вас заночувати?

— Нема вже місця. Ідіть собі далі! — непривiтно відповів власник гостинниці.

— Нас троє... Ми дуже втомлені, а ніч така темна!... — почувся знову лагідний голос.

Старий скинув із себе фартух і накрив ним гроші на столі. Підійшов до дверей і трохи їх відхилив, щоб побачити, хто то мандрує в таку пізню пору.

Слабе світло свічки впало на обличчя старого чоловіка, що дивився на господаря благальним поглядом. Поза його плечима сіріло бліде, мов місяць, обличчя молодої жінки, що сиділа на ослі, тримаючи на руках малесеньку дитинку. Ослик, мабуть голодний, зривав листочки бур'яну, що ріс біля кам'яної огорожі, і сумно відзивався дзвінок, причеплений до його шиї.

— Така пізня пора, а ви, добрі люди, в дорозі? — промовив здивовано, але трохи м'якше власник гостинниці. — Але що я вам пораджу? У мене не знайдете захисту — повно нічліжан. Завтра в місті ярмарок...

— Та ми обійдемося і без кімнати, — лагідно настоював мандрівник. — Нам аби денебудь у кутку пересидіти до ранку...

— Я ж казав, що нема місця! — перебив його старий і, не ждучи, що він скаже, зачинив двері. Згорнув гроші в полу й пішов спати. Голос дзвоника, що звучав, мов жаліслива скарга, почав затихати в долині.

Але сон чомусь не приходив до господаря. Перед його очима почали зринати картини прожитого дня: мов тіні, пересувалися відвідувачі гостинниці, купці, мандрівники, глухо лунали удари кулаків об стіл, хльостали батоги, бряжчав посуд. Наприкінці думка спинилася на останніх подорожніх, що просилися на нічліг. Старий пригадав ніжне, мов янгольське, обличчя жінки з виразом великого, але без смутку, болю. Ні, таких людських обличчя йому ніколи не доводилося бачити! Видно, що ця жінка носила в серці якесь ясне терпіння...

Надворі зривалася буря. З пустелі налетів вітер. Він шумів у саду, сипав хмари піску на кам'яні стіни гостинниці і гудів під вікнами.

У серці старого зродився неспокій, обхопив його невидними пальцями і потиснув... Серце тривожно забилося. Він відчув, що його мучить сумління.

— „Хто така вона, ця жінка? — думав. — То не була звичайна людина. То, може, була переслідувана цариця з своїм вірним слугою. Куди вони пішли з-перед мого порога? Чи справді в мене вже не знайшлось би тихого кутка для них? А там же ніч, хуртовина...”

Не міг заснути, душа не мала спокою. Устав з постелі, засвітив світло, одягнувся і відхилив двері.

З темряви й піскового туману виринули постаї у блискучих панцерах. Брязнули мечі... Старий побачив перед собою озброєних вояків. Зніжковілий стояв на порозі, питаючи їх німим поглядом, чого бажають.

— Шукаємо трьох мандрівників: чоловіка, жінку й дитину. Жінка їде верхи на ослі. Мабуть, тут вони проходили. Ти, може, їх бачив? — запитав старшина.

Старий рішуче похитав головою:

— Нікого не бачив! У мене таких людей не було.

Але в душі подумав, що озброєна сторожа напевно женеться за тими людьми, що недавно стукали до його господи. Старий не знав, за що втомлені й сердиті вояки переслідують трьох невідомих утікачів, але відчув, що тепер ні за що в світі не зрадив би їх — навіть, якби вони нечували в його гостинниці.

У цю хвилину десь із темряви, з долини донісся голос дзвінка. Старий затремтів. Так, то був голос того самого дзвінка, що його мав на шиї ослик, на якому їхала та бліда жінка з дитинкою!..

— Чуєте дзвінок? Вони там! — крикнув старшина. — Гайда за ними!

Уже підніс руку з мечем, вказав напрям, і вояки зробили рух, щоб кинутися туди.

— Ви помиляєтесь! — промовив господар гостинниці. — То не дзвінок, то голоси цвіркунів. У моєму домі в запічку цвіркуни цвірінчать цілу ніч.

Старий навмисне сказав неправду. У його домі не було ні одного цвіркуна. Але в ту ж мить сталося диво: з гостинниці донеслася голосна пісня цвіркунів. Вона була така схожа на голос далекого дзвінка, що старшина, послуховавши уважно, притакнув:

— Ти сказав правду! Це цвіркуни...

Він сховав меч у піхву, дав воякам знак, і вони пішли за ним геть, у зовсім іншу сторону.

Маленький Ісус, Його Мати Марія та опікун Йосип були врятовані. Пісня цвіркунів завернула Іродових посіпак на іншу дорогу. Старий власник гостинниці, допомігши Пресвятій Родині уникнути небезпеки, направив свою помилку.

У пам'ять того чуда кожного року на Свят-Вечір розлягається по домах голосна пісня цвіркунчиків. Тоді вони співають найголосніше і найвеселіше. А діти, що всім серцем переживають радість Різдвяної Ночі, приєднуються до співу малих комахин і прославляють малого Ісусика своїми колядками.

Переказав М. М.

КАЗКА ПРО ЗАЙЧЕНЯТ І ЗЛОГО ВОВКА

Біле, біле стало поле,
Побіліло все навколо.

Сніг! Сніжок!.. І зайченята
Вийшли в поле погуляти.

Жаль, немає в зайченят
Ані лещат, ні санчат!

— Зліпим бабу снігову,
Та таку, немов живу!..

Раз-два, раз-два, раз і два,
Є вже баба снігова!
У руці мітла стара,
Капелюшок — із відра!

Що таке? Земля гуде?!
О, це вовк сюди іде!
Не голодний, але злий
(Кожний вовк усе такий!).

Вдарив бабу снігову,
Може думав, що живу?
На всі боки бризнув сніг —
А хвостатий геть побіг!

Стали думати-гадати
Українські зайченята,
Як поганому вовцюзі
Штуку втяти?

Кожний зайчик довго думав,
Аж один гукнув: — Придумав!

Вдвох підбігли до пенька:
Гілка в нього, мов рука,
Друга гілка, наче ніс —
Страхопуд на всенький ліс!

Обліпили снігом пень,
Ждали вовка цілий день!

Що таке? Земля гуде?!
О, це вовк ізнов іде!..

Вовк на бабу снігову
Кинувсь, наче на живу;
Розігнався, скільки міг,
Вдарив лапою у сніг!..

Затріщав під снігом пень,
Вовк упав і ні-теленъ,
Потім він завив, підбіг
І поліз кудись у сніг!..

Що, маленькі, ще сказати
На прощання вам? —
**СЛАВА МУДРИМ ЗАЙЧЕНЯТАМ,
А ГАНЬБА — ВОВКАМ!**

СТАРА ЗИМА

Уже зима, як білий світ, стара.
Вже не зимує,
тільки стогне й плаче.
А уночі тікає, мов Мара,
Щоб я не бачила й ніхто не бачив.

Тікає десь за гори, за бори,
За море синє, дальнє і безкрає...
А ніч шепоче: „Чуєш, забери
Усе, що тане,
все, що замерзає!...”

Гапина Кирпа

ГОЛУБКА СИЗОКРИЛА

Голубко сизокрила,
До кого прилетіла?
До Дани і Христини.
Вони завжди гостинні.
Мене нагодували,
А потім напували
Водичкою з горнятка.
Спасибі вам дівчатака.

Мирослава Броніч

ЯЛИНКА

(Ілюстрація Всеволода Магаса)

В ліс поїхав Івась з татом
Ялинку шукати,
Наглянули струнку, гарну
Й почали рубати.

Що тут сталось! Увесь ліс
Вони сполошили, —
Збіглись звірі й напасників
Колом оточили.

Виліз ведмідь із барлогу,
Прибігла лисиця,
Зайці, сарна й вивірки,
І стара вовчиця.

— Хто господар тут у лісі?
Стали звірі вити —
Івась з татом налякались —
Що ж їм тут робити?
Сіли в сани і хутенько
Втікають додому...
Але звірі не хотіли
Зла робить нікому —

Захищали рідний ліс,
Бо це їхня хата,
А з радости вкруг ялинки
Пішли танцювати.

Наталя Турчманович

Барліг — den, bair.

Чого вчить нас цей віршик?

ГАЛИНКА ПРОСИТЬ

Ангелику із ялинки,
Усміхнися до Галинки,
Заспівай їй ти колядку
Про малесеньке Дитятко
І з ялиночки на згадку
Скинь солодку шоколядку!

МОРОЗНИЙ ВЕЧІР

В схованки тікають звірі —
ні догнать, ні перейнять, —
мерзнуть зорі в небі сірім,
наче лапки каченят...

Володимир Підпалій

РІЗДВЯНИЙ СПОМИН

Ніч перед Різдвом — це дитяче свято у всіх християнських народів, та тільки святкується не однаковими обрядами:

У німців — ялинкою, у москалів теж; у нас же по празниковій вечері посилають дітей з хлібом, рибою й узваром до найближчих родичів, а діти, коли ввійдуть у хату, промовляють:

— Святий Вечір! Прислали батько і мати до вас, дядьку, і до вас дядино, Святу Вечерю.

Після того їх з церемоніями садовлять за стіл, що застелений буває всякими пісними ласощами, і частують їх, неначе дорослих; потім обмінюють їм хліб, рибу та узвар і теж з церемоніями вираджають. Діти йдуть до другого дядька, а як рідня велика, то вертаються додому аж перед заутренню, певна річ, з гостинцями та з „шагами”, що зав'язані, неначе гудзики, в сорочку.

Мені дуже подобається цей прекрасний звичай. У нас рідня велика. Посадять нас, було, на санки та й возять по гостях цілісіньку ніч.

Я пам'ятаю один жалісний Святий Вечір на своєму віку. Восени ми поховали свою матір, а на Святий Вечір понесли вечерю до діда і, проказавши: — Святий Вечір! Прислали до вас, діду, батько і... — усі втрюх заголосили: нам не можна було сказати: — і мати.

Пояснення-словничок: узвар — сушені овочі; дядько — брат батька, або матері; чоловік тітки; дядина — жінка дядька; шаг — дрібний гріш; родич — споріднений (relative); заутрення — утрєня, ранис Богослужєння.

СНІГОВИЧОК-НОВАЧОК

На подвір'ї повно снігу,
Дітям — радість і утіха,

В них і праця нелегка —
Ліплять всі Сніговика.

Він стоїть такий поважний,
Ніби пан якийсь розважний,

Очі й гудзики — вуглинки,
Ніс великий із морквинки,

Руки в нього — гілки дві
Й капелюх на голіві.

— Гляньте, — мовила Христинка, —
Ми зліпили ще й дитинку,

Сніговик — це буде тато,
Він синочка буде мати,

А малий Сніговичок, —
Він же взимку новачок,

Ось він дивиться довкола,
Бо не бачив ще ніколи

Ні дитячого гуртка,
Ані песика Сірка!

ЗИМОВИЙ БІР

Забрів у сніг,
втомився й ліг
та й снить пухкими снами
зимовий бір,
мов чорний звір,
зі срібними рогами...

В. Підпалій

ПТАШКИ ВЗИМКУ

(Ілюстрація Юрія Козака)

Зажирилися пташки на морозі,
Не щебечуть, бо серце в тривозі:

Вже давно проминулося літо,
Все навколо снігами покрито —

Наступила сувора зима,
Свище буря, а їжі нема...

Раптом рипнули двері у хаті!
Стрепенулись страждальці крилаті:

Вийшла з хати маленька Маринка,
В рученятах повнісінька ринка

Зерен, хліба, насіння, пшона —
Всіх пташок нагодує вона!

Їли-їли, все чисто поїли,
З того зразу набралися сили

І Маринці в подяку пісень
Щебетали пташки цілий день.

— — — — —
Страждальці — страдницький, від страждати (to suffer)

ГОДІВНИЧКУ МИ ЗРОБИЛИ

(Ілюстрація Всеволода Маґаса)

Годівничку ми зробили
Горобці на неї сіли.
Є що пташечкам клювати,
Буде легко зимувати.

Мирослава Броніч

Пояснення-словничок: **годівничка** — пристрій, куди кладуть корм для птиць.

Світлана Кузьменко

ДВА СНІГУРІ

У засніженім дворі
Розгулялись снігурі.
По дворі літають всюди —
Червонясто й сірогрудий.
Так прудкесенько літають
І їства собі збирають!
Тут знайшли якусь зернинку.
Там — крихтинку зі стеблинки.
Пан снігур — червоногрудий.
Пані пташка — сірогруда.
Отакі то снігурі
Взимку в нашому дворі!

СНІГУРІ

Снігурі поприлітали,
Наче м'ячики стрибали.
Дітям вдячні снігурі,
Що вгостили їх в дворі.

Мирослава Броніч

Пояснення-словничок: **стрибати** — скакати.

ДРУЗІ

(Ілюстрація Всеволода Магаса)

Сніг летить і вітер віє,
Сонце світить та не гріє,

Під дверима кіт сидить
І від холоду тремтить,

Та дарма, що в козушку, —
Лапки мерзнуть на сніжку.

— Ой, няв-няв! — пустіть, змерзаю! ...
Та ніхто не відкриває.

А у будці — пес кошлатий, —
Там Рябкові, як у хаті,

Хай і вітер завиває
А Рябко собі дрімає.

Раптом чує — няв-няв-няв!,
Голос Мурчика пізнав, —

Змерз, дрижить увесь Мурко,
Й пожалів його Рябко:

— Гав-гав, Мурку! Йди сюди,
Заховайся від біди!

І Рябка послухав кіт,
Бо в них дружба з давніх літ,

Змалку вкупі виростили,
Гри-забави затівали,

Влітку гралися обоє
На траві, як діток двоє.

Кіт Мурко умить охоче
До Рябка у будку вскочив,

Там гарненько обтрусився,
І закріпився й обсушився,

Муркотів він у подяці
Тому другові-собаці, —

Пес котячу пісню слухав
І лизав ката у вуха.

Не дарма вони дружили,
Дружба — це велика сила,
Друга пізнаєш тоді,
Як допоможе у біді!

Пояснення-словничок: Затівати — придумувати, вигадувати.

ГНОМИК

(Ілюстрація Всеволода Магаса)

В Новий Рік у Роми
Пригощався гномик.
Тортик їв смачненький
Ротик був брудненький.

Мирослава Броніч

ШОКОЛЯДОВИЙ ПАЯЦИК НА ЯЛИНЦІ

Минув тиждень, як пройшло Різдво. Ялинка, що її приніс Дід Мороз, давно не така гарна, як була на Святвечір. Десь поділися солодкі цукерки, яблучка, горішки. Тільки самі нитки та дрютики звисають із гіллячок. Коли б не скляні кулі, дзвіночки та срібні ланцюжки, ялинка була б зовсім порожня.

На самому вершечку ялинки виблискує прекрасна зірка. Завжди усміхнена, радувала всіх. Тепер сумно розглядається по вітках ялинки. Шукає когось, щоб погугорити. Правда, ось там висить старий золотий горіх. Але він завжди такий насуплений і сердитий, що шкода з ним починати розмову. На сусідній гіллячці маленька синя свічечка. Черупиться, поправляє попалені кучері, витирає воскові сльозинки і підспівує пісеньку, але з нею немає про що говорити. Ну, звісно мале, тільки про кучері думає.

— Ох, скільки разів я вже проводила Святвечір у цій хаті. Ця ялинка ніколи не була така обідрана й порожня, як цього року... — роздумувала зірка. В цій хвилині щось зашелестіло між ланцюжками. Зірка перехилилася й побачила малого шоколадового паяцка. Він обережно розглядався. Коли побачив, що небезпеки немає, виліз і почав підскакувати.

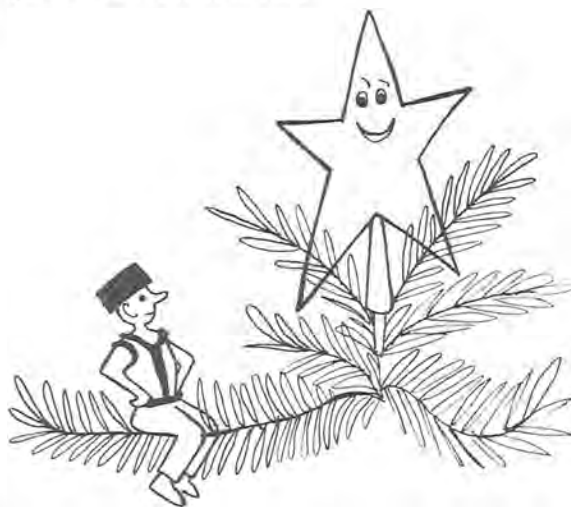
Зірка втішилася і зразу закликала: — Ану, ходи до мене, погугоримо. — Паяцик перелякався, хотів сховатися, але побачив, що це — зірка його кличе і скоренько поліз сріблестим ланцюжком вгору. Сів собі на найближчій гіллячці, сперся вигідно на брунатну шишку й почав зразу оповідати: — Ти певно цікава почути дещо про мене. Правда? Зірка кивнула голівкою.

— Отож, слухай! Купили мене в великій крамниці з цукерками. Було там нас багато, нас паяциків: і кожний мав інший одяг. У мене був широчезний червоний жупан і жовта козацька шапка. Всі мене подивлялися й казали, що я буду найщасливіший і найславніший. Всі ми лежали у великій коробці. Тісно й нудно було в ній. Тільки верхні паяцики бачили лампи та інколи голови людей, які проходили повз нас і зацікавлено оглядали коробку. Я лежав на самому споді.

Довго ми так лежали, аж мій товариш гукнув: — Давай, побавимось. Нудно так лежати! От і побралися ми за руки та почали бігати по коробці, а потім перескакувати один через одного.

Якраз я вискочив на плече друга, як чиясь рука піднесла мене з коробки і чийсь голос сказав: — Ось гарний паяцик! Такого я ще не бачила.

Я ще не встиг навіть розпрощатися з друзями, як попав у мішок, де було темно і душно. Коли я розглянувся, побачив, як у куточку зі страхом тиснулася — котик, песик та шоколядова дівчинка. Ми зразу подружилися й забули про спільне горе.

Раптом хтось відкрив мішок, узяв нас обережно в пальці і повісив на ялинку. Там було вже повно гарних іграшок. Коло мене висіла маленька шишечка. Вона аж охнула, коли побачила мене: — Який чудесний паяцик! Чи не найкращий він поміж усіма нами на ялинці! Потім посумніла й сказала: — Ти краще скинь свій жупан і шапку, а то пропадеш! Я спершу не хотів цього зробити, але мій сусід, старенький горіх, отой, що завжди насуплений, обізвався: — І то скинь чимскорше, бо прийдуть діти і з'ядять тебе, бо ти поміж нами найкращий.

Послухав я ради старого горіха і сховався поміж ланцюжками. І добре зробив! Здається я був останній шоколадний цукерок.

— Так — відповіла зірка — я саме перед хвилиною розглядалася, шукала когось. Погомоніти хотілося. Та як уважно я не оглядала ялинку, але побачити мені так і... зірка враз перелякано замовкла.

Двері з гуком відкрилися і в кімнату вбігли діти. Шоколядовий паяцик перелякався. Хотів швиденько побігти й сховатися, але зачепив ніжною за срібний ланцюжок. Так і повис на вершку ялинки.

Оксана побачила його перша: — Бачиш, я казала, що ще щонебудь знайдеться! Підбігла й вхопила паяцка за ніжку.

— Поділити! — крикнув збиточно Юрчик, вихопив паяцка з рук Оксани, розламав його і свою половину вкинув у рот.

А зірка тільки сумно похитала голівкою — Славний був паяцик! Жаль мені його — сказала.

— — — — —

Пояснення-словничок: **погугорити** — поговорити, порозмовляти; **коробка** — скринька; **давай**! — тут заклик — ану! (let us).

ВЕРТЕПИК „ВЕСЕЛКИ”

Текст Л. Полтави — ілюстрація Е. Козака

Беруть участь: „БЕРЕЗА” — провідник групи колядників, „МІХОНОША” — скарбник, „КОЗА”, „ІРОД” і „КОЗАК” з шаблею.

(Вся група підходить під хату ги заходить до хати).

ВСІ: Добрий вечір! Христос родився!

БЕРЕЗА: Вас, дорогі господарі, і всіх українців у білому світі вітаємо з Різдвом Христовим та Новим Роком! Бажаємо всім вам щастя-долі у хату! Чи дозволите колядувати, дім звеселяти?

(Після дозволу господарів продовжує)

Оце ішов я по степу, аж чую: ту-пу, ту-пу! Дивлюся, і що ж бачу: по степу Коза скаче та ще й плаче, за нею Ірод женеться, а Козак з Іродом б’ється! Далеко позаду залишився степ, а я привів вам звіди-ти — вертеп!

КОЗА: Я коза не проста,
В мене ніжка золота:
Діються зі мною чари,
Бо приношу щастя в дарі —
Де лиш гляну — там і сходить,
Де лиш стану — щастя вродить!...
Тільки Ірод мені шкодить!

ІРОД: А я — Ірод-Іродище,
Дуже хочу Козу знищити,
Бо яка ж для мене втіха
Як не буде в світі лиха?

КОЗАК: Досить, досить! Я — Козак,
Я тепер промовлю так:
Ти, Іроде-Іродище,
Підійди до мене ближче!
Як на Козу нашу глянеш —
Так і шаблею відстанеш!

Коза ходить — добро носить,
Цьому дому щастя просить,
І звірині, і людині,
І всій нашій Україні!
Козо, хто тобі допомагає?

КОЗА: Хто на „Веселку” дари складає!

МІХОНОША: Хто на „Веселку” покласти може,
Тому напевно Бог допоможе!

КОЗА: Бо це підмога кожній дитині,
Що виростає не в Україні,
Але на радість мамі і тата
Рідний журналік вмiс читати!

(Всі співають колядку „Бог Предвізний” ги іншу. Колядники можуть залишити „Веселку”).

ПОМІЧНИЦЯ

Марійка: — Юрчику! Ти зліпи снігодіда, а я зроблю йому носа, очі, покладу капелюха на голову й устромлю мітлу в руку!

ГЕРБИ РІЗНИХ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ

КИЇВЩИНА

Державним всеукраїнським гербом є ТРИЗУБ. Проте різні українські Землі мають свої місцеві герби. Мають їх теж деякі міста, зокрема ті, яким в середовіччі признано т. зв. Магдебурзьке право. Міста, які його отримали, втішалися самоуправою й податковими полегшами.

Попросіть своїх учителів і виховників, щоб провели з вами гутірки про ці українські Землі, герби яких зображені на цій картині.

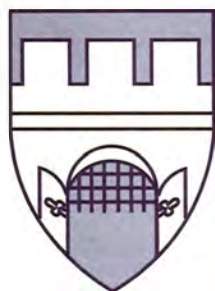
ЧЕРНІГІВЩИНА

ПЕРЕЯСЛАВЩИНА

СІВЕРЩИНА

СЛОБОЖАНЩИНА

ДОНЕЧЧИНА

КУБАНЬ

ТАВРІЯ

КРИМ

ЗАПОРІЖЖА

ОДЕЩИНА

ПОДІЛЛЯ

ЛЬВІВЩИНА

ГАЛИЧИНА

ПЕРЕМИЩІНА

БЕЛЗЩИНА

ЗАКАРПАТТЯ

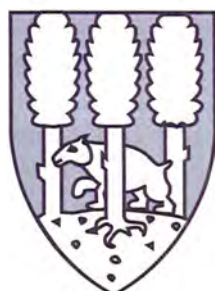
БУКОВИНА

ВОЛИНЬ

ХОЛМЩИНА

ПОЛІССЯ

ХЕРСОНЩИНА

